SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO, ADMINISTREJO K SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO : 67, avenue Gambetta, Paris 20e
Poŝtĉekaj kontoj je nomo de SAT-Paris : Bruxelles n-o 350 189, S'Gravenhage n-o 211 533, Kopenhago n-o 4 986, Paris n-o 1234 22. Stokholmo n-o 74 153, Wien n-o D-109 068, Zagreb n-o 41 448, Zürich n-o VIII-200 49. Alilande oni pagu per poŝtmandato je nomo de SAT bonvalutaj devizoj en rekom. letero aŭ bankĉeko je nomo de « Bannier ».

PERSISTE ANTAŬEN, SAT-ANOJ !

Ondoj de fanatiko k nekomprenemo, uraganoj de politika k ekonomia reakcio malame ĉirkaŭbruas la modestan digon, malantaŭ kiu nia organiza vivo trankvile k celkonscie disvolviĝas. Ofte jam fortaj frapoj sukcesis fari breĉon, ŝancelante k tremigante eĉ la fundamenton de nia komuna verko. Sed ĉiam la batalanta soldataro ofereme k devokonscie alkuris por ŝtopi la breĉon, ripari la digon. Tiujn epokojn de alarmanta danĝero nia Asocio venke transdaŭris, dank' al tiu ĉi helpemo k sindonemo de niaj amikoj, kiuj profunde estas inspiritaj de la supera kvalito de nia Asocio k de ĝiaj idealoj. La feraj vicoj de la konscia SAT-anaro ankaŭ estonte scios repuŝi la atakojn de malamika aŭ erarigita flanko, konvinkite pri sia pionira tasko en la sfero de la esperantista laborista movado.

Sed la defendo hodiaŭ ne plu okupas nian tutan forton. SAT havas sufiĉe firman radikaron en la kapoj k koroj de fidelaj Kamaradoj, por relative facile kontraŭstari al ŝtormoj k ventegoj. Nenia demagogia k trompema agitado sukcesos elŝiri ĝin. SAT nek « mortas » nek « putras », ĉar niaj Kamaradoj *vivas*. Ni ne timu blufon, kia ajn aŭdaca ĝi estu. Ni firme fidu al tio, ke en la naturo nur la *faktoj* finfine restos. Ni fidu al niaj propraj fortoj, kiuj solaj estas la mezurilo por la ŝancoj de nia movado. Kaj tiuj ĉi fortoj estas pligrandigeblaj laŭ nia *volo*. Nia volo do estu decida por la nova jaro.

La streĉita situacio en multaj landoj, kie la faŝismo ne jam venkis k kie la laboristaro luktas ankoraŭ kontraŭ la klasmalamiko faŝista, absorbas multajn fortojn k malfaciligas la varbadon por nia afero. Sed ĝuste nun, kiam en internacia skalo larĝfronte la reakcio atakas la subprematojn, la internacia solidaro estas plej necesa. Sin venĝas nun la malzorgo pri la faktoroj, kiuj helpas la intiman interkontaktiĝon de la tutmonda laboristaro k malkovriĝas nun la mankoj, kiuj endanĝerigas la ekziston de la laborista movado entute.

Ĝuste nun ni devas insisti pri la neceso de internacia lingvo k konvinke rebati la argumenton, ke « por tio oni nun ne havas tempon ». Sed ne sufiĉas iri kiel apostoloj predikantaj buŝe pri la taŭgeco de esperanto al la organizoj. Ni mem devas ankaŭ montri, ke ni havas tempon por aktive kunlabori en tiuj organizoj, kiuj havas la taskon defendi sur politika k ekonomia kampo la interesojn de la proleta klaso. Multaj laboristaj esperantistoj ekzistas, kiuj opinias plenumi sian devon per nura propagando de esperanto. Ofte oni aŭdas ilin malestime paroli pri organizgvidantoj, kiuj tute ne volas kompreni la gravon de internacia lingvo. Sed per kiuj *agoj* ili jam montris tiun ĉi gravon ?

Certe ja ekzistas tiaj gvidantoj, kiuj pro personaj motivoj malŝatas nian movadon. Bedaŭrinde ! Sed ne tiel ni progresas, ĝeneraligante tiujn ĉi spertojn k rezignante pri pluaj provoj. Plua progreso estos ebla nur per tio, ke la pioniroj de l'laborista esperantismo partoprenos aktive la grandan batalon de la Laboristaro k provos akiri la simpation de siaj kunbatalantoj. Ekipite per nia lingvo, ili povas esti modelaj internaciistoj, kies ekzemplo vekos la intereson de la neesp-istaj klaskonsciuloj k vekos la deziron al imito. La praktiko de esperanto havas multe pli grandan efikon ol la plej bela propaganda parolado, kies valoron oni ne bezonas maltaksi, sed kies *efiko* por la daŭro certe ne atingos tiun de la praktiko.

La heredaĵo de antaŭaj pioniroj multe faciligas al ni tiun laboron, ĉar jam ekzistas atentinda nombro da lab. esperantistoj. Unuigi tiujn, estas unu el niaj gravaj taskoj. Ni devas energie elpaŝi al la vasta Esperantio, por revarbi tiujn malnovajn amikojn, kiuj laciĝis k rezignis pro la malrapida progreso de nia ideo, aŭ kiuj forlasis la movadon pro la naŭza interna batalo. Ni devas alkonduki novajn amikojn, klaskonsciigi la neŭtralemajn proletojn erarvagantajn en diversspecaj burĝaj organizoj k malfermi niajn vicojn al ĉiuj sinceraj amikoj de la emancipa movado de la subpremata klaso. Nia organizo neniun malakceptas, kiu deklaras sin preta batali por la celoj de la Asocio. Tiel ni havas larĝan bazon, for de ĉiu sektemo, por kolekti en la kadro de SAT ĉiujn liberemajn defendantojn de homaj digno k rajto.

SAT ne estas detruebla. Vane oni provas k provos ĝin ruinigi. En landoj, kie la esperanta movado ekfloris mirinde, la Laboristaj esp. propagandaj organizoj estas amike ligitaj al SAT. Dank' al kontrakto kun *Nederlanda Federacio Laborist-Esperantista*, SAT sendas preskaŭ 3.000 ekzemplerojn de « S-ulo » ĉiumonate al Nederlandlingvio sola. Ni ĉiam restas pretaj fari similajn aranĝojn kun aliaj LEA-oj. Sur tiu ĉi vojo ni kontinuu. En multaj lokoj, kie la SAT-movado sekve de la skismo estingiĝis, novaj pioniroj ekaperis k kreis esperplenan kernon da membroj. La entuziasma tono de iliaj leteroj donas al ni la konvinkon, ke ili en la laboro persistos, k post nelonga tempo fruktoj maturiĝos. Nia plene sukcesa kongreso en Hispanio, kies signifon niaj alitendencaj amikoj envie klopodas etigi, ne povas doni al ni nuntempe vere abundan rikolton, ĉar la faŝismo metis sian krudan manon sur la fervorajn grupojn. Sed en la koroj de niaj tieaj K-doj ne estingiĝos la flamo k en pli oportuna tempo ĝi reekbrilos hele. Eĉ en faŝistaj landoj nia movado ne mortis. Malgraŭ la danĝero, multaj K-oj restas en intima kontakto kun ni.

Konvinkite pri la firma fundamento k la altvalora celo de SAT ni eniras la novan jaron. Per freŝaj fortoj ni ataku nian taskon, por ke la Kongreso en Parizo malfermu ĉies okulojn ankoraŭ fermitajn :

SAT VIVAS !

H. P.

ĈE LA LABORISTAJ ESPERANTO-ASOCIOJ

Ĉu paŝi al unueco kun I. P. E. ?

Ĉar supra demando estis pridiskutata sufiĉe vigle dum la lasta kongreso de SAT, la SAT-rondo el Herstal k ĉirkaŭaĵo (valona Belgio), pripensinte la proponojn prezentitajn al la Kongreso, decidis konigi siajn sperton k opinion pri tio.

Evidente, ĉiu SAT-ano aspiras al, unueco, sed sukceso estas ebla nur se nepraj kondiĉoj estas plenumitaj. Relegu sur p. 9 de la Protokolo, kion diris K-doj Pâris k Menpentiano. Tute ne utilas, skribe akordiĝi, se praktike iu volas nur ruzi.

En nia regiono ni spertas, ke nun la okazaĵoj malfavoras al sincera kunagado.

En la jaro 1931 fondiĝis inter la lab. esperantistoj de la limregionoj de Belgio, Holando k Germanio Kooperado, kies celo estis « propagando por esp-o per aranĝado de unuecaj kongresoj ». Ĝin partoprenis SAT-anoj, IPE-anoj k Federacianoj (Ned. LEA k FEO). La IPE-anoj k ties simpatiantoj tiam diris, ke ili ne volas kontraŭbatali SAT nek la Federaciojn, — tamen ili *faris* tion. Kiel ? Fondinte *novan landan asocion* en Lieĝo k ĉirkaŭaĵo, ili eksigis el la kooperado la grupon de Herstal, tial ke ĉi tiu volis resti fidela al FEO (LEA por franclingvaj regionoj). Poste, kelkaj novaj esp-istoj en H. estis akceptataj kiel gastoj en la Kooperado, ĉar ili subiĝis al la influo de IPE.

Unu el la IPE-simpatiantoj — eks-SAT-ano 18.120 — eĉ aliĝis al SAT, pagante nur UNU trimonatan kotizon, por aperigi sian nomon en la Jarlibro k tiele inside trompi la federacianojn ali- k samlandajn. En feb. 1934 okazis en nia regiono « esperanta tago », aranĝita de la IPE-anoj k simpatiantoj, por kiu ili propagandis eĉ en la plej burĝa gazeto de la urbo. Dum tiu « tago » okazis nur atakoj kalumniaj kontraŭ SAT k FEO, k estis akceptata rezolucio, sendota al regionaj socialistoj-sindikatestroj, kies gazeton utiligas FEO por sia propagando. En tiu rezolucio oni asertis, ke SAT k FEO estas komunistaj organizoj, k.s. Ĝin subskribis la supre nomita eks-SAT-ano 18.120, kiu aliĝis al nia Asocio (ne per la loka peranto) *en januaro* 1934.

Konsiderante, ke de du jaroj ni ordinare spertas tiajn agojn de la skismuloj, k ke alie similaj faktoj estas konstateblaj, ni opinias, ke la tempo ne ankoraŭ venis por sincera k efika kunlaborado kun la skismigintoj. Ni tamen sopiras, ke ĝi alvenu.

Je la nomo de la SAT-rondo el Herstal k ĉirkaŭaĵo : *Tusino* (17/768).

Kursgvidanta Praktiko

La subskribinto de ĉi tiu artikoleto starigas gravan demandon al ĉiuj legantoj : La Nederlanda LEA organizis unuafoje tielnomatan « Verda Monato » n (la monato antaŭ komenco de la jaraj kursoj). La tutlanda rezulto ne estas ankoraŭ konata ; tamen la sukceso, ekzemple, en Suda Holando estas konsiderinda. En la *Roterdama distrikto* (9 sekcioj) estis disdonitaj 40.000 flugfolioj, venditaj 2812 broŝuroj, 2010 propagandaj gazetoj, enskribitaj 1446 kursanoj en 37 kursoj. Nun restas la tasko kontentige sukcesigi la kursojn. Kaj jen la demando : Ĉu estas dezirinde, ke *ne*-klaskonsciaj, etburĝaj personoj enskribiĝu ĉe ni, kiuj venas al ni pro la malforta propagando de neŭtraluloj ? Ĉu ni devas rabi al ili la eblon lerni esp-on ĉe ni ? Laŭ mi ne. Instruante esp-on, ni agu laŭ Zamenhofa deziro, t.e. ke ĉiuj homoj interfratiĝu ; sekve, gvidante kursojn, ni ne reliefigu nian starpunkton pri politiko. Ĉu mi pravas ?

Alia punkto : Ĉu taŭgas, ke unu persono gvidas kurson kun 100 anoj ? Laŭ mia opinio tio estas absurda ; tamen en nia urbo tio okazas, kvankam kursgvidantoj ne mankas. La kontraŭ-argumento de l'instru-anto k -isto estas, ke estas pli facile instrui 100 plenaĝulojn ol ekz. 43 infanojn en lerneja klaso...

D. Bourguignon (18.163).

KVANTO AŬ KVALITO?

En n-o 25 de oktobro n.j. de « Sur Posteno » eks-SAT-ano *Bubu* (Boubou) parolas pri la ekzisto de 25.000 organizitaj prolet-esperantistoj, inter kiuj 14.000 estus IPE-anoj ! Tiuj ciferoj celas ilustri la malforton de SAT k samtempe pruvi la amasan karakteron de IPE, kies anoj tiom impete inundis la konferenc-urbon Lille ! Sed sur kiuj kalkuloj baziĝas lia unua cifero ? Ĉu sur la nombro de la venditaj lernolibroj, kies aĉetintoj per tio senpere fariĝis prolet-esperantistoj ? Eble. Sed, rilate al la dua cifero, ni provu analizi ĝin laŭ jena kalkul-sistemo de ĝia « inventinto » :

Li akceptis rondcifere 7.000 por Sovetio (kie laŭ ĉiuj de ni akiritaj sciigoj, jam depost la malpermeso de SAT k ĝiaj organoj, la situacio de l'esp. grupoj estas ĉio alia ol brila). Restas 7.000 por la cetera mondo ; 7.000, post la faŝistiĝo de Germanio k aliaj landoj, en kiuj la proleta esp. movado havas neniajn organiz-disvolvajn eblojn.

Kiel klarigi tiun nombron, se oni krome konsideras, ke en la landoj, kie iom prosperas la lab. esp. movado, kiel en Nederlando k Svedio, la LEA-oj k ĝiaj anoj varbas ĝuste por SAT k al ĝi aliĝas ? Nu, ekzistas tamen ia klarigo por tiu miraklo : Ja IPE fieras havi en siaj vicoj G.L.E.A., t.e. la germana organizo, kiu povas viveti, kiel kompreneble, nur neleĝece post la venko de Hitler — aŭ ĉu la gvidantoj de IPE volas aserti, ke neleĝeca k nekontrolebla « movado », kiu apenaŭ havas ŝancojn povi propagandi k aranĝi kursojn, estas nomebla amasa ? IPE parolas pri Bulgara LEA, pri Ĉina LEA, pri greka sekcio, organizata k gvidata el karceroj (!?!), sed kioman pocenton el 7.000 membroj do povas liveri tiuj sekcioj ?

La nombro 14.000 restas enigmo ; multe pli konkreta aspektas la cifero 73. Ja tia estis la nombro da partoprenantoj konfesita de la oficiala organo mem, ĉe la nunjara konferenco de IPE en Lille. Jen konkreta cifero, kiu tamen ne parolas pri forto... Mi ne insistas.

Avertante kontraŭ la blufemuloj k fantaziuloj, mi profitas la okazon por refoje atentigi pri la avantaĝoj de la organiz-sistemo de SAT kompare kun tiu de la Internacioj kun ilia aŭtomata kolektiv-aliĝo, eĉ ne sentata de la unuopa ano. Facile estas moki aŭ bedaŭri (laŭ la sinteno simpatia aŭ malamika) la relative negrandan membrokvanton de la SAT-anaro k facile estas kontraŭstarigi, kvazaŭ por komparo, impresan ciferon kun pluraj nuloj ĉe la fino. Sed oni vidu ankaŭ, ke tiu multnula cifero estas absolute nepruvebla agitaĵo, dum *la membrokvanto ĉe SAT estas kontrolebla* per la Jarlibro ĉiujare eldonata de la Asocio (almenaŭ koncerne la regionojn, en kiuj SAT havas liberan ekzistorajton ; ne estas *nia* kulpo, se por la aliaj ni ne povas komuniki detalojn).

Ni mem estas la lastaj por diri, ke nin kontentigas la nuna stato de la membraro — kvankam ĝi estas facile komprenebla per la konfuza politika situacio k la ekonomia krizo, per la fortranĉo de la antaŭe fortikaj branĉoj en Hitlerio, Sovetio k en multaj diktatorecaj landoj. Sed ni almenaŭ povas diri trankvile, sen bezoni timi esti kontraŭdirataj, ke ni scias la altan *kvaliton*, la grandon de konscieco, de nia membraro.

Ni scias, ke la SAT-anoj per sia *individua aliĝo* esprimas sian tutan personan volon aparteni al nia organ-

Pagu akurate vian kotizon ! Nur pagintoj ricevos la novan Jarlibron (sendotan kun febr. " S-ulo ") !

izo k akcepti ĝian Statuton. *Senpere* ili aliĝas, sen la interveno de landa organizo, k la loka peranto faciligas nur la teknikan procedon : montranspago, transsendo de aliĝilo, ktp. *Senpere* ili ricevas Jarlibron k karton, *senpere* ili rajtas ĝui la servojn de la Asocio. Nenia aŭtomata, meĥanika aliĝo, kiel ĉe la Internacioj, kie nura membreco al loka esp. grupo sufiĉas por *formale* esti membro de Internacio. Formale, jes ; same kiel ĉe la internaciaj asocioj el malsamlingvanoj, sed ne *reale* ! Ĉar *reale, laŭfakte* oni ne povas nomi sin jam konscia prolet-esperantisto, estante ano de loka esp. grupo, kies taskoj estas esence *lokaj* : propagandaj, instruaj. Ne, nur per la rekta kontakto de membro al membro sur tutmonda bazo povas viviĝi la lingvo esperanto en la buŝoj de proletoj. Kaj tiun rektan, vivantan kontakton kreas k flegas SAT, starigita laŭ sennaciecaj organizprincipoj.

Por ke ne restu malklaro, mi ripetas : En kia ajn lando, kie SAT havas ekzisteblojn k povas disvastiĝi, la varbado k aliĝo al nia organizo estas absolute individua, persona afero, ankaŭ en Nederlando, — ĉar la livero de « S-ulo » al ĉiuj LEA-anoj en tiu teritorio ne rilatas la tute libervolan membriĝon al SAT.

Ni do scias pri la grado de l'kvalito de niaj membroj, k pri tio ni havas multajn palpeblajn atestojn, inter kiuj la fideleco tra longaj jaroj de batalo k de penado de *solida kerno* el Gekamaradoj en ĉiuj por SAT prikultureblaj regionoj.

Sed ĉu tiu zorgema atento pri la bona kvalito de la membraro en SAT igas nin forgesi pri la pli malproksima celo fari el nia organizo ankaŭ *laŭkvante* atentindan grupiĝon ? Ni estus sektemuloj sen sento pri realo, se ni malatentus la kreskigon de la membraro, pro tio ke ni ne ankoraŭ konsideras definitive prizorgitaj lingve k kulture la ĝisnunan anaron. Kaj jam pro praktikaj konsideroj tia sektemo ne trovas lokon en niaj pensoj :

Ju pli multnombra la membraro, des pli granda evidente la financa povo, des pli malalta la pagokondiĉo pri aliĝo. Kaj ju pli da legantoj de niaj gazetoj, des pli disvastigataj niaj semoj, des pli riĉa en estontaj jaroj la rikolto...

Ĉe la fino mi do vokas : Ne estu la alternativo : *Granda kvanto AŬ Alta kvalito*, sed la devizo : *Granda kvanto KAJ alta kvalito* !

N. B.

La 15-an Kongreson en Parizo

(3/7. aŭgusto 1935)

oni aliĝas senpere ĉe la Sidejo de SAT. Kotizo : 20 fr. fr. aŭ egalvaloro (2 guld., 10 pes. ktp).

Publika teatroprezentado en esperanto

Profesiaj aktoroj en Gotenburgo mirigas la publikon per belsona scenlingvo

S-ro Malmquist, kiu nuntempe reĝisoras ĉe la ĉi-aŭtune inaŭgurita nova urba teatro en Gotenburgo, kie li ĝuas kiel reĝisoro vastan famon, jam montris, ke lia juĝo pri k intereso por esp-o ne estis nura flataĵo.

La pruvo okazis dimanĉon, la 25-an de nov., kiam la de li starigita k gvidata « Sveda drama teatrotrupo » en *Folkteatern* en Gotenburgo kunlabore kun la urbaj esp.-kluboj prezentis en esperanto publike la komedion de Aŭgusto Strindberg : « Ludi per[1] la fajro » antaŭ 300 personoj, grandparte esp-istoj, sed ankaŭ teatr-entuziasmuloj, kritikistoj, ĵurnalistoj k.a.

Kian akcepton havos tiu unika prezentado ĉe la ekstreme kritika tribunalo, kia estas ekz. la gazetoj, precipe kiam temas pri esp-o ? — sin demandis la esp-istoj. Eble konvena okazo por la sensacisoifaj gazetoj elbuŝigi la konatajn banalaĵojn pri « slango », « vulgarlingvo », « artefaritaĵo » k.s. Sed la malo okazis. Solene k inde la prezentado pasis ; la publiko entuziasmiĝinta rekompencis per forta aplaŭdo k — floroj al la ĉefrolinto. La malnovaj esp-istoj ĝuis k fieris pro sia lingvo, la novuloj, eble imagantaj esp-on iom rigida, ekmiris pro la eleganto k belsono de tiu lingvo. La juĝo estis unuanima.

La kritiko de la urba gazetaro ne estas unueca en ĉio, ekz. pri la aktoroj, sed en unu rilato, *nome pri la lingvo*, la priskriboj estas samsencaj. Kaj ĉar ĝuste tiu flanko de la afero nin pleje interesas, mi ĉerpas pri tio kelkajn dirojn.

Göteborgs-Tidningen skribis i.a. : « ... La sukceso estis nekontestebla. La esp-a lingvo sonis bele de la scenejo k estis interese aŭskulti, eĉ se oni devis senti sin kiel nescia fremdulo... »

Ny Tid : « ... Tio estas evidenta, ke esp-o estas bela lingvo por la scenejo ; ĝi sonas nature k neniel ajn kiel artefaritaĵo. La prezentado donis amuzon ankaŭ al neesp-isto ».

Handels-Tidningen : « ... La teatro estis multnombre vizitata de laŭŝajne tre esperantoscia publiko. ... Oni konstatis, ke Eva Lagerström prezentis la 24-jaran bofilinon per granda porcio da temperamento. Ŝi faris respondojn, kiuj ŝajnis aŭtentikaj. »

Göteborgs-Posten : « ... La publiko, grandparte scianta la lingvon — kiu nuntempe signifas grandajn faktajn avantaĝojn — estis multnombra k esprimis malkaŝe sian laŭdon ... La laiko devas kontentiĝi per la konstato, ke estas sendube facile prezenti teatron en esp-o... »

Göteborgs Morgonpost : « ... Montriĝis, ke la artefarita lingvo sonas tre klare k bele de la scenejo k ke ĝi tre facile adaptiĝas al la dramaj akcentoj de tiel komika kiel patosa naturo... »

Kiel vidiĝas el tiuj citoj, la prijuĝo de la gazetoj estis ekstreme favora. Al tiu neatendita rekono eble kontribuas tio, ke s-ro Malmquist ĝuas la famon kiel reĝisoro unuaranga. Se tiel estus, ni havas specialan kaŭzon ĝoji, vidante ke la « Sveda drama teatrotrupo » sub lia eminenta gvido montris ne nur momentan intereson por esp-o. En gazetintervjuoj s-ro M. malkaŝis, ke li serioze nutras grandstilajn planojn pri la utiligo de esp-o sur la teatra kampo.

La prezentado en Gotenburgo estis unika paŝo, sed espereble ne la sola en sia speco, ĉar — kiu scias — eble kun ĝi malfermiĝas perspektivoj de laborkampo, sur kiu nia afero renkontos sorton de decida signifo.

E. Ekström.

[1] « *Kun* la fajro », kiel diras la afiŝo, estas gramatika eraro. — *Red.*

La kapo de Januso en « La Socialisto »

La Internacio de Socialistaj Esperantistoj (ISE), kiu interligas parton de la socialistaj esp-istoj, ĉu forlasintaj SAT, ĉu neniam sin organizintaj, denove eldonas monatan revuon « La Socialisto », kies ĉefredaktoro estas *F. Ŝamar* (Chamarre). Kiel neevitEble, la unua n-o estis bona okazo por piedfrapi la malamatan SAT per malica atako sub la marko « Iom pli da vero ».

En la n-o 417 de « S-ulo » ni publikigis nekrologon al nia K-do *F. Seidl*, dirantan i.a., ke li realiĝis al SAT post la venko de l' faŝismo en Aŭstrio. La ĉefredaktoro Ŝamar « esploris » tion k kiel rezulton li konigis al siaj legantoj :

« La sata gazeto celis, en perfida nekrologo, elmontri al siaj legantoj, ke K-do Seidl « realiĝis » al SAT... K-do Seidl ne realiĝis al SAT, li ĉiam restis ĝis sia morto, en intima kontakto kun la eksteraŭstriaj organoj de I.S.E. »... »

Estas klare, ke ni ne lasis senresponda tiun ĉi insidon. Por eviti larĝan disputon en ambaŭflankaj gazetoj, ni sendis leteron al la ĉefredaktoro F. Ŝamar kun ekzakta kopio de la koncerna letero de K-do F. Seidl, datita de 8.III.34. La originalan dokumenton povas ĉiu ekzameni, kiu faras al si la penon iri al la SAT-sidejo. La koncerna alineo tekstas jene :

« ... Mi ne volas prisilenti, ke oni malkonsilis al mi aniĝi, kio povus esti danĝera en la nunaj cirkonstancoj. Tamen — aŭ tial — mi sendas mian aliĝilon... »

Se la mano de nia morta K-do Seidl ankoraŭ havus aŭtoritaton, tiam la diskuto pri tiu ĉi afero devus esti fermita. Sed ne tiel en « La Socialisto », kies ĉefredaktoro estas F. Ŝamar. Anstataŭ konigi tiun ĉi fakton de la libere esprimita volo de K-do Seidl en la sekvanta n-o de « L.S. », la ĉefredaktoro Ŝamar pligrandigis la kalibron de sia insultkapablo k nomis nin « fantaziuloj » k « mensoguloj ». Laŭvorte li skribas :

« SAT pretendas, ke vere K-do Seidl realiĝis ; tamen, inter du certigoj : tiu de fantaziuloj, k tiu de kara edzino, kiu miris pri iuj asertoj k faktoj — ni tute ne hezitas : ni tuj kredas la edzinon. »

Tia estas do la metodo de la ĉefredaktoro F. Ŝamar. Kial K-do Klatil ne metis sub la okulojn de la ĉefredaktoro Ŝamar sian bonan artikolon, titolitan « Nia Tasko » k tute akcepteblan kiel bazon de kamaradeca diskuto ? Aŭ ĉu la ĉefredaktoro konsideras tiun artikolon kiel neatentindan babiladon ?

Por montri nian « burĝecon », li menciis, ke ni aludis pri leĝo — leĝo, kiu celas frapi mensogulojn, do leĝo vere bona, — k li diris plue :

« Ni rememoras, ke ili uzis saman procedon kontraŭ la komunistoj — k nur sukcesis ridindigi sin. »

Eta vakuo en la memoro de la ĉefredaktoro F. Ŝamar. Ĉiuj niaj K-doj scias, ke la komunista presejo en Leipzig apelaciis al la burĝa ekzekutisto por pagdevigi SAT, esperante bankrotigi ĝin. Pro la reteno de mono en Moskvo niaj ŝuldoj kreskis konsiderinde en tiu komunista presejo. Konfiskante la monon de SAT k samtempe per helpo de burĝaj pagleĝoj devigante SAT al tuja pago, — tiel oni esperis atingi la bankroton evititan nur per la helpopreta oferemo de kelkaj SAT-anoj. Kaj la ĉefredaktoro de « L.S. » senskrupule inversigas la rolojn. « Ventro antaŭ ĉio » — li diras, por karakterizi la SAT-gvidantojn, kiuj insistas pri la mono de SAT nur por ŝtopi siajn stomakojn... Kia malnobleco de la penso ! Kia malalta nivelo de diskuto ! Kia malico, disvastigi helpe de socialista gazeto fifamon pri la estraro de alia laborista organizo sen nomi iun personon, nek citi iun fakton !

La diskuto ĉesas sur tia nivelo. Kamaradoj ne starigas sin sur tia bazo. La ĉefredaktoro de « La Socialisto », F. Ŝamar, estas karakterizita k la K-doj de ISE k de SAT juĝu mem pri lia redaktorkapablo.

H. P.

Komunikoj de la Socialista Frakcio

1. Necesa Klarigo

K-do Aarse protestis kontraŭ la decido de la Soc-a Fr., ke ĝi akceptos nur anojn de la 2-a Int-o kiel membrojn. Tiu protesto estas tute prava — k samtempe tute malprava.

Tute prava je sekvanta vidpunkto: ne ĉiuj socialistaj anoj de SAT k de LEA-oj estas membroj de la 2-a Internacio ; pro plej diversaj kaŭzoj (malaprobo al la taktiko — aŭ organizprincipo — ĉu de l'2-a Int-o ĝenerale, ĉu de la koncerna landa sekcio ; prefero por alia socialista partio ; neekzisto eĉ de sekcio de la 2-a Int-o en siaj lando aŭ regiono, ktp) multaj sinceraj, sindonemaj socialistoj restas ekster la vicoj de la 2-a Int-o ; k estas *ne nur eble, sed dezirinde*, ke ili kunlaboru kun ties anoj al la *ĝenerala porsocialisma laboro sur la esperanta kampo* (ekz-e al traduko k presigo de verkoj pri socialismo).

Pro tio necesas, *ke kunlaboro estu organizata inter ĉiuj soc-aj SAT- k LEA-anoj senescepte.*

Sed aliflanke, estas evidente, ke nur regulaj anoj de iu organizo povas plej efike organizi en ĝi la necesan por- k per-esp-an laboron ; k do necesas, ke la *nekontesteble plimultaj* soc-aj esperantistoj, kiuj apartenas al la 2-a Int-o, konsistigu *inter si* regulan frakcion, al kiu apartenu nur membroj de la 2-a Int-o. La kadron de *tiu frakcio el nur 2-a-Internacianoj la K-doj en Valencio klare difinis, k titolis « Soc-ista Frakcio », ĉar neniu alia nomo taŭgas.*

KAJ NUN ? Tute simple : La K-doj apartenantaj al la aliaj socialistaj organizoj devas *siaflanke* (*se tio utilas* por nia esp. movado k por iliaj organizoj) frakcie organiziĝi, ĉar evidente nur ili povas — k devas — agadi *en* siaj medioj respektivaj. Ĉiuj soc-istoj, la 2-a-Int-anoj k la neorganiziĝintaj soc-oj, *devos organizi komunan kunlaboron okaze de la venonta SAT-kongreso.*

Atendante tiun kongreson, *mi petas ĉiujn soc-ajn K-dojn senescepte, ke ili respondu al ĉi-apudaj alvokoj*, por ebligi al mi prepari la organizon kun ili de *frata kunlaboro de ĉiuj socialistoj en nia laborist-esp-ista movado.*

2. Gravaj Alvokoj

La partoprenintoj de la frakcia kunveno en Valencio unuanime petis, ke mi akceptu la sekretariecon de la Frakcio ; mi rifuzis, pro diversaj kaŭzoj, k estis decidate, ke alvoko pri kandidatiĝoj aperu en « S-ulo ».

Ĉar denove neniu kandidatis, k ĉar necesas, ke nia Frakcio nepre *tuj daŭrigu k plivastigu sian agadon*, mi provizore akceptas zorgi pri la gvidado de la Frakcio, kun la ĉefa celo : *preparo, ĝis la Pariza frakcia kunveno, de forta Frakcio* havonta ... alian sekretarion ol mi mem —k eĉ plurmembran estraron en unu loko.

Ĉar nur malgranda parto el la K-doj interesiĝantaj al nia Frakcio respondis al la antaŭa alvoko, mi do denove alvokas :

Nia Frakcio bezonas:

Vian adreson, por eventuale skribi al vi : vi do sciigu ĝin, notante, al kiuj organizoj vi apartenas (partio, junularo, ktp.).

Vian helpon, por la poresp-a laboro en socialistaj organizoj, k por la peresp-a socialisma laboro (redakto de nia frakcia angulo en « S-ulo », la aperigo de informilo oficiala de la frakcio, traduko de artikoloj, broŝuroj, libroj en esp-on, ktp.). Vi do bonvolu skribi, *kion vi intencas fari tiurilate*, k viajn sugestojn.

Vian... monsubtenon ! ĉar sen mono nenio povus esti farata. Monon vi do sendu (eventuale kolektu !) por la eldono de cirkuleroj, de informilo, por la afrankelspezoj, ktp. *Vi sendu ĝin nepre* okaze de pago de via kotizo al SAT, kiu lasta transdonos.

Ĉefe petata estas la kandidateco de helpsekretario, de landaj delegitoj, de kontrolkomisionanoj...

Vi nepre tuj respondu !

A. Pâris, 6, villa Sabot, *Malakoff*, Seine (Francio). Poŝtĉekkonto : Paris, 1089-24.

Tra la Esperanta Gazetaro

Esperantista realismo.

La Suda Stelo distingiĝas de multaj aliaj burĝaj esp.-gazetoj, ekz. de *The British Esperantist*, per zorgema esploro de la esperantistaj problemoj k per sentima malkovro de la mankoj k faktoj. Ni ne konsentas tre ofte kun tiuj artikoloj, sed ni kontente konstatas, ke oni almenaŭ parolas pri la problemoj.

En n-ro 9-10 de novembro ĝi malkaŝe parolas pri la vera stato de la esperanta movado k konkludas, ke ni ankoraŭ estas tre, tre malproksimaj de la ĝenerala uzado de esp-o kiel internacia lingvo. La nombro de homoj, parolantaj (ne balbutantaj !) esp-on, estas tro malgranda por instigi sonfilman industrion al kreado de esp.-filmoj. La literaturo, kvankam riĉa, ne kontentigas la spiritajn bezonojn de l'moderna homo. La kaŭzo de tio estas, ke oni ne havas literaturon proksiman al la vivo. Estas necesa literaturo kun *socia* enhavo. Krome ni laboru intense sur scienca kampo.

Konsentite. Sed literaturo kun socia enhavo neprigas klaran pozicion, ĉu per aŭ kontraŭ la aktualan soci-staton. Kaj por tio oni forlasus la neŭtralan kampon. Tial la plej multaj burĝaj esp. gazetoj estas tiom enuigaj.

H. P.

Kuninstruado ambaŭseksa.

En *Lingvo Internacia* (Ateno), aŭg.-okt., *A. Stamatiadis* okupas sin en frunt-artikolo pri la problemo de kuninstruado pri esp-o al ambaŭseksaj lernantoj. Antaŭ 8 jaroj tiu eminenta gramatikisto en sia « Nova Gramatika Libro » senrezerve *rekomendis* la ambaŭseksan kuninstruadon (kion ni socialistoj ja ankaŭ akceptas kiel entenatan en la nova sociordo !), k li rikoltis pro tio severan malaprobon de nederlanda pastro, kiu deziris utiligi la libron en holanda lernejo.

S-ro Stamatiadis miris tiutempe pri la pastra sinteno, k li citas jenan modelan ekzemplon el la antikveco : « En la antikveco ĉe la Helenoj, por la harmonia disvolvo de la korpaj k spiritaj fortoj k por la fortigo de la nerva sistemo de la tiama junularo estis aplikataj liberaj ĉiutagaj rilatoj inter reprezentantoj de ambaŭ seksoj. Tiu sistemo, kiu dum la gimnastikado entenis eĉ luktadon inter junuloj k junulinoj, estis aplikata laŭkutime sen la plej malgranda miskompreno, sen la plej eta deflankiĝo de la vojo de la honesteco k rektanimeco. Sed kun la paso de la tempo la tiamaj kutimoj... ŝanĝiĝis k kuninstruado iom-post-iome malaperis... »

S-ro Stamatiadis vualas la veran kaŭzon de tiu ŝanĝo de moralo : ĝi kuŝas ĝuste en la malbona influo de la Kristana Eklezio, kies unu reprezentanto ja ne « povis rekomendi lian verkon » pro la nomita ĉapitro pri kuninstruado ambaŭseksa, — « *k nur pro tio* », akcentis lia pastra moŝto.

Hodiaŭ, post 8 jaroj, S-ro Stamatiadis mem malfirmiĝis pri sia antaŭa pli ideala koncepto, k li skribas hezite : « ... koncerne la... Publikajn Lernejojn estus eble pli bone, se la esp-instruado fariĝus aparte por ĉiu sekso k tio kompreneble ĝis kiam la homaro, kiu ŝanĝiĝis altgrade en la postmilita tempo, revenos denove al la rekta vojo k al la ĝusta direkto de moraleco. »

N. B.

Malaperis simpatia gazeto.

La Suda Kruco, kiu aperis dum multaj jaroj tute regule en Aŭstralio, devis ĉesigi sian aperadon. Tio estas vera perdo por la esp. movado, ĉar, kiel ni jam konstatis ĉi-loke, la gazeto estis plenigita de sana idealismo, k restis konsekvence pacisma ankaŭ en tiu ĉi barbare naciisma periodo, kiun ni travivas.

Ĉu tio estas Proleta Esperanto-Korespondado ?

En « Sur Posteno » n-o 25 la legantoj estas tiel informataj : « UEA, GEA k Heroldo en Germanio tute faŝistiĝis, sed la proceso, kiu daŭris ĝis mezo de tiu ĉi jaro nun donis precizan pruvon. GEA (Germana Esperanto-Asocio) *malaperis*, fondiĝis NGEA (Nova Germana Esp.-Asocio)... »

Nur povas esti la fantomoj de la mortintoj, kiuj sendis al ni la dudekpaĝan novembran n-on de « Germana Esperantisto », oficiala organo de GEA, en kiu la GEA-gvidanto, certe el transtera regiono, ankoraŭ sendas komunikojn al siaj subuloj-membroj.

Ekscesulo... ?

« Heroldo » publikigas jenan anoncon de arja heroo : « Germana mondvojaĝinto, 23-*jara, blonda, parolas ses lingvojn, serĉas koresp-adon kun* 1. *nordaj fraŭlinoj,* 2. *faŝistoj de la tuta mondo... » Ĉu matura por* 30. *junio ?*

H. P.

* *

K-do Lanti *petis nin publikigi, ke « Oomoto Internacia » en sia n-o de junio* 1934 *ripete akuzas lin pri aŭtoreco de noto aperinta en « S-ulo » (n-o* 413, *p.* 22*) kontraŭ* Oomoto. *La koncerna noto estis subskribita per* H. P. *k ne per* E. L. *La Oomotaj sinjoroj bonvolu noti en memoron, ke Lanti jam de aŭgusto* 1933 *ne plu havas funkcion en la Gvida instanco de SAT.*— Red.

En nia movado

(Kroniko)

Danio. *Aarhus.* — Ĉi tie ekzistas Lab. Esp. Sekcio kun 40 membroj. La sekcio abonas laŭ aranĝo kun la danaj SAT-anoj la *Svedan Lab. Esperantiston.* En aŭtuno okazis grava propagando ; ni aranĝis vesperkursojn en Aarhus k en la tri antaŭurboj Aabyhőj, Viby k Brabrand. Krome ni havas kurson por senlaboruloj posttagmeze k por fervojistoj antaŭ- k posttagmeze (kiel ilia dejoro permesas). Sume pli ol 100 p. partoprenas, kio, laŭ danaj cirkonstancoj, estas tre bona rezulto. La instruisto estas ekshamburgano S-ro *Weide*. Male al nia sukceso, la neŭtraluloj disponantaj pri ok instruantoj, malgraŭ granda anonco en la du ĉefaj gazetoj, povis kunvenigi nur 8 personojn. La 15-an de dec. ni aranĝis grandskalan esp. ekspozicion en Hotelo « La Espero », kie la lab. esp-istoj kunvenas sabatvespere. Ĝi estas la sola dana esp. hotelo ; ĝi estas kooperativa k apartenas al la Aarhusaj organizitaj domservistinoj. La mastrino jam estas malnova esp-isto k la tri servistinoj, unu kontoristino k unu helpanto ĉiuj lernas esp-on dum unu horo ĉiutage (gvidas S-ro *Weide*, kiu loĝas tie). Do, la hotelo portas sian nomon kun honoro, ĉar baldaŭ la tuta personaro parolos esp-on.

Nederlando. *Roterdamo.* — En nia urboj fondiĝis la 9. sept. 1932 SAT-rondo laŭ la instigo de kelkaj K-doj. Oksemajnaj kunvenoj. Monata kotizeto de 10 cendoj por laborhavaj K-doj, krizviktimoj 5 cd. Dum la unua jaro ne ĉio marŝis tiel glate kiel dezirite. Celo de l'rondo estis paroligi laŭvice la lokajn SAT-anojn, ĉu kapablajn aŭ ne. Oni decidis tiele, por kreskigi kernon k por ke ne restu la gvidkapablo nur al kelkaj malmultaj. Poste la tramistoj komencis partopreni niajn kunvenojn, k ni kunvenis pli ofte. Dum la dua jaro montriĝis grava pliboniĝo rilate la parolkapablon de l'K-doj. La 7-an de okt. ĉi-jare okazis kunveno por fiksi la gvidliniojn por la tria jaro k resumi la rezultojn de nia laboro. Meze la kunvenojn vizitis 40 personoj. Ni esperas povi instigi per ĉi tiuj linioj ankaŭ alilokajn K-dojn agi simile k krei SAT-Rondojn kun parolad-programoj tie, kie tiaj ne ankoraŭ ekzistas. Ju pli aktive ni *loke* agas, des pli efika la rezulto por nia Asocio. *Notinde:* Kiel en la antaŭa jaro, ankaŭ ĉi-jare la Rondo povis pagi al la Asocio atentindan sumon « por ŝtopi la breĉon », nome 9.— guld.

(J. B.).

Polio. *Krakovo.* Post interrompo de nia laboro pro somera periodo ni la 23. okt. aranĝis kunvenon de lokaj prolet-esp-istoj, en kiu oni decidis, ke la estraro zorgu pri luo de propra ejo, ĉar ne sufiĉas kunveni dufoje semajne. La 27 okt. okazis estrar-elekto : *A. Piotrovski*, prezid., *J. Ortsmann*, vicprez., *Perlmutter*, sekret., *H. Ŝlang*, kasisto, 4 kromaj anoj k 2 anstataŭantoj. Peranto por ĉiuj prolettendencaj esp. asocioj *Piotrovski*. Tri revizantoj. La 30. okt. 150 personoj aŭskultis lekcion pri lab. esperantismo. Komencant-kurson enskribiĝis 37 p. (Gvidas K-do *Ortsmann*).

Diskutejo

[illegible]a raporto pri la kunsido de la Sennaciis[illegible] Frakcio en Valencio, publikigita en [illegible] 422 de « S-ulo », instigis kelkajn [illegible]ojn al respondoj, kiujn ni konigas al [illegible]legantaro. — Red.

K-do [illegible]onte konsentas, ke prefere oni ne uzu la vorton «Patrio» en gazetartikoloj laboristaj, sed tamen ni konsideru, ke ĝi rilatas nur al Sovetianoj :

« La defendo de Sovetio fare de la Sovetianoj estas tute alia afero ol la defendo de la kapitalistaj landoj fare de la tieaj proletoj. La unuaj batalas por Socialismo, ili do batalas kiel revoluciuloj. Ŝajnas, ke K-do Lanti ne sentas la sencon de tiu vorto. En Sovetio ĝi signifas socialismon, en la kapitalistaj landoj ekspluatadon. Anstataŭigante la vorton « Patrio » per la vorto « Socialismo », ni vidas nenion neordinaran en la tuta artikolo. La ideoj de K-do Lanti estas belege idealistaj, tamen la ideala stato, pri kiu li revas, eble realiĝos pli k pli malfrue, sed, se jes, nepre *post* periodo de diktatoreco de la proletaro... Feliĉe en Sovetio oni enkalkulas la realon de la nuntempo. Se ni kutimas konsideri la faktojn, kiaj ili estas (ne kiaj ni ilin deziras) ni ankaŭ bone komprenas la malfacilaĵojn k plenumendajn energiajn antaŭrimedojn kontraŭ tiuj, kiuj ree deziras la antaŭan staton aŭ alimaniere propraprofite agadas kontraŭ la Soveta registaro. Spite la « plej abomeninda patriotismo » en Sovetio kreskas tute nova speco de homoj. La junularo ne estas, kiel en kapitalistaj landoj, artifike edukata, kvazaŭ ĝi estus pli nobla k pli supera ol en aliaj landoj. Ilia « popol » — (ne koleru) — kanto estas *La Internacio*, la kanto de la internacia revoluciularo ».

* *

K-do *Paŭlo Thorsen* citas jenan eldiron de K-do Georgo Dimitrov, feliĉe savita el la ungegoj de la germana naci-socialismo, kiel kontraŭargumenton :

« Sovetio ne estas ordinara ŝtato, ĝi estas infano de la mondproletaro — de la mondrevolucio. La efektivaj limoj de Sovetio zonas la tutan mondon k ĉirkaŭas ĉiujn, kiuj batalas por la laboristklaso k ĝiaj celoj. Sovetio estas la lando, kie la socialismo estas konstruata, (ne nur « laŭdire », K-do Lanti ! *Rim. de la tradukinto.*) kie la idealoj de la mondproletaro fariĝas la kerno k sango — ĝi estas la *socialisma* patrio por la laborantaj amasoj en ĉiuj landoj. » K-do Thorsen aldonas : « Ŝajnas al mi, ke tio donas iomgrade alian bildon kompare al tiu pentrita de K-do Lanti. Ni konkludu el tio, ke ni nur metu anstataŭ la « 19 fojojn menciita patrio » en la *Pravda*-artikolo la esprimon *proletklaso...* Estas tute prave nur agnoski la klasbatalon. Sed ĉu ne estas klasbatalo, kiam la socialismo estas venkanta sur sesono de Tero k devas batali kontraŭ la *burĝaro* de la aliaj 5 sesonoj, kiuj volas ĝin detrui, ekstermi ? »

* *

K-do *H. P.* esprimas jenan opinion :

« La kerna problemo de la tuta soveta komplekso estas evidente la demando, ĉu en Sovetio oni konstruas socialismon aŭ ne. Nur respondinte tion, oni povas aprobi aŭ malaprobi la mezurojn aplikitajn en Sovetio laŭ la dekretoj menciitaj en la protokolo de la S. Frakcio. Eĉ supozante, ke Sovetio estas socialisma lando,

oni devus malkonsili la uzon de vorto, kiu estas esence burĝdevena, por malhelpi konfuziĝon inter la laboristoj. Socialisman reĝimon oni devas defendi per ĉiuj rimedoj k eĉ permilite starigi en aliaj landoj, se la ŝancoj estas bonaj k la fortoj sufiĉas. Tia milito ne estus imperiisma, ĉar efektive en tia momento ĝi estus revolucia ago.

« Logike do la S.F. devus unue montri, ke socialismo ne estas konstruata en Sovetio. En tiu momento ĝi enirus la politikan kampon k devus samtempe montri, ke ĝi havas alian koncepton pri socialismo, tio estas : la S.F. ne povas malhavi *pozitivan* pozicion rilate al la regantaj socialismaj teorioj. Ne h[illegible]vante tian pozicion la S.F. estas en danĝero [illegible] ĝi malproporcie k oblikve la faktojn, kiujn [illegible]eras al ni la ĉiutaga vivo. Nur havante po[illegible] oni povas elekti inter du malbonoj la pli t[illegible], aŭ inter du diktatoroj, kiel Hitler [illegible] Stalin, [illegible] la pli simpatian. Tiu ĉi ekzistanta dang[illegible] videntiĝas en la fakto, ke laŭŝajne en la n[illegible] tempo la S. F. havas kiel ĉefobjekton la sovetan patriotismon, dum en la kapitalistaj landoj regas ankaŭ sufiĉe atentinda tendenco al ekstreme fanatika naciismo, multe pli danĝera pro tio, ke ĝi estas ligita kun vera imperiisma celado (Germanio, Italio, Japanio ktp.). Tie oni trovas multe da materialo por averti la laboristojn.

« Al la alia flanko oni devas diri — k diri ĝin tute sincere —, ke ĉiu socialisto havu la rajton esprimi sian liberan opinion. Se efektive « Sovetio estas la infano de la mondproletaro », tiam la patraro devas havi la rajton interveni en la edukado de tiu ido. Alimaniere la vorto de K-do Dimitrov estus nur bela frazo sen enhavo. La socialismo ne estas afero de limigita rondo aŭ de iu difinita popolo, sed ĝi estas afero publika, koncernanta ĉiujn. Ĝi ankaŭ ne povas esti monopolo de iu doktrino, kiu science ne jam *pruvis* la neceson de la nuna formo ekonomia k politika en Sovetio. La *scienca* socialismo certe ne jam venkis, k ankaŭ nun ne estas konstruata en Sovetio, ĉar la scienco postulas kiel unuan kondiĉon la rajton libere pensi k libere esprimi la trovitan rezultaton de tiu ĉi esplorado. Nur eklezioj baras al la scienco la vojon. Nia socialismo ne estu eklezieca, sed scienca. Ĝi efektivigu la egalon same kiel la liberon. Ekstermi la liberon por gajni la egalon, — tio ne jam ŝajnas al mi la definitiva solvo de socialisma sociordo. »

Plendo pri « La Mondo »

Al la monata gazeto en Ŝanĥajo (Box 274) « La Mondo » ni la 5.5.34 sendis leteron, per kiu ni petis helpi sukcesigi nian Letervesperon ; ni kompreneble atendis respondon, sed vane. Malgraŭ tio, ke ni ne ricevis la leteron, ni supozis, ke ĝi ne atingis la adresiton. Ni do post kelkaj monatoj sendis duan leteron, per kiu ni instigis « L.M. » almenaŭ respondi, sed bedaŭrinde ree vane.

Kiel estraro de FLE (Ned. LEA) ni estas konvinkitaj, ke nia unua devo estas ĉiam instigi la kursanojn korespondadi kun eksterlandanoj. Farante tion, ni ridindigis nin, ĉar en nia Sekcio ni jam havas dekon da adresoj de personoj, kiuj anoncis, sed *ne* respondis. K-doj, tio ne povas daŭri, ĉar tio treege malkuraĝigas niajn gestudantojn.

Kelkaj eble pensas, ke tiuj eksterlandanoj estas sufiĉe malproksimaj, k ili tentas senlaborulon, oferi sian lastan monereton por helpi al ili kolekti poŝtmarkojn... Sed tiaj uloj estu senmaskigataj k denuncataj, kie ajn ili estu, kiel parazitoj de nia movado !

H. Oosthoek, sekretario de la sekcio Vlissingen, Nederlando.

Red. Noto : Ĉu la K-doj el Vlissingen aldonis respondkuponon al la letero adresita al « La Mondo » ? Ĉar nur tiuokaze ili prave plendas !

Ne forjetu la Novan SAT-Katalogon, kiun vi ricevis kun la antaŭa n-o ! Konsultu ĝin, k elektu el ĝi por vi mem k por via senlabora amiko !

Recenzejo

ANTONI SLONIMSKI : MIA VOJAĜO EN SOVETIO Tradukis *S. Grenkamp-Kornfeld*. Eldonita de Literatura Mondo, *Budapest IX*, Mester utca, 53, — 144 paĝoj. Formato 13 × 20 cm. Kliŝita kovrilo. Prezo : broŝ. sv. fr. 2.70, bind. sv. fr. 4.20 plus 10 % por sendkostoj.

Per tiu ĉi kvina libro de AELA, *Literatura Mondo* aldonis al la esperanta literaturo ja ne epokojn transdaŭrantan verkon, sed tamen treege aktualan k interesan libron. Neniu objekto de la nuntempaj disputoj kaŭzas tiom da pasio k fanatiko ol la enigmo soveta. Por ni, ne vivantaj en Sovetio k ne sciantaj eĉ la rusan lingvon, ne ekzistas alia eblo ol aŭskulti k konsideri la diversajn interpretistojn, inter kiuj ni preferas la senpasiajn k objektivemajn homojn, kiuj ne nur scipovas la lingvon, sed ankaŭ havas la kapablon prijuĝi tion, kion ili vidis. La aŭtoro de la menciita verko certe havas tiun ĉi volon al objektiveco k ankaŭ lia lingvo estas senpasia. Sed tamen, li ne povas vuali sian burĝan vidpunkton, kiu oblikve elstarigas faktojn, kiuj ne trafas la kernon de la socialistaj problemoj. Li ofte komparas kutimojn en Sovetio kun tiaj en Polio, sia patrio, sed pola laboristo verŝajne povus kontraŭciti al li aliajn argumentojn.

La libro estas leginda pro sia trankvila spirito, en kiu ne mankas neofenda ironio. Se ni rekomendas rezervon k kritikemon, tiam nur pro tio, ĉar ni ilin rekomendas senescepte rilate al ĉiuj voĉoj, kiuj soniĝas pri la lando de la Sovetoj. Temas malkovri la veron, k por ĝin malkovri, estas necese aŭskulti la diversajn opiniojn de amikoj k kontraŭuloj. *H. P.*

SELMA LAGERLÖF : GÖSTA BERLING. Esp-igis *Stellan Engholm*. Eldon-Societo Esperanto, Stokholmo. 552 pĝ. Luksa papero. Prezo : broŝ. sv. kr. 6.—, tole bind. 7.50. Ilustroj de *Einar Nerman*.

G. Berling estas la ĉefverko de l' sveda Nobelpremiitino, per kiu ŝi akiris sian famon kiel verkistino. Svedlingve ĝi aperis en 34 eldonoj k ĝi estas tradukita en 37 lingvojn. Majstra pentrajo pri la vivo en la provinco Vermlando k pri la tieaj homoj.

KATALOGO DE LA ESPERANTO-GAZETARO. Kompilis k komentariis d-ro *Joz. Takacs*. 1934. Eld. Ant. Prazak, Jablonné n. Orl., Ĉeĥoslovakio. 168 p. Form. 11 × 15. Prezo : 15 ĉ.kr. + 10 % sendkostoj.

Tiu ĉi katalogo entenas la liston de l'esp. gazetoj (aperantaj k aper*intaj*) — imagu, ke temas pri preskaŭ 1.300 « gazetoj » —, la liston de gazetoj kun konstanta esp. fako, rubriko aŭ resumo ; la liston de gazetoj por aliaj mondlingvo-projektoj ; alfabetajn registrojn laŭ urboj k landoj, k statistikon. Kompreneble la plej granda nombro el la aperintaj periodajoj havis nur efemeran vivon.

POR ŜTOPI LA BREĈON

30. *listo.*

Roterdama Sat-Rondo	9 h. gd.
14 335, Vieno	30 fr. fr.
1 533, Bregenz	3 ŝil. aŭ.
15 787, Charvín	20 fr. fr.

Gekamaradoj ! Ne forgesu la MUNICION por nia Asocio ! Ankoraŭ SAT ŝuldas gravajn sumojn depost jaroj al diversaj kreditoroj, k ni ne povas malhavi la bonvolan subtenon ekstran, pagatan de tiuj K-doj, kiuj povas donaci...

La Roterdama SAT-Rondo jam la duan fojon donacis atentindan sumon, ankaŭ la aliaj supre nomitaj K-doj jam pli ol unu fojon helpis per ekstra mono.

Ni danke kvitancas !

Administracio.

Memornoto

PRIESPER. ARTIK. K NOTOJN ENPRESIS : *Signalen*. Stokh. 15, 22., 29.11., 6.12., *Arbetaren*, Stokh., 22., 30.11., *Le Peuple*, Bruselo, 18.9., *Le Prolétaire*, Liége (parte en esp-o !) 15.9., 3.11. (pri SAT), 17.11.

PRI LA SAT-KONGRESO RAPORTIS : *Le Prolétaire*, Liège, 29.9.

Korespondado

ĈEĤOSLOVAKIO.

Idealistoj, sendu ĉiuspecajn ekspoziciaĵojn ĝis la 15. febr. 1935, tiel pruvonte la vivantecon de esp. Antaŭan dankon. Adr. : *Antonin Frolišek, Horni Bojanovice*, 1. p. *Hustopeĉe u Brna.*

FRANCIO.

Juna esp-isto dez. kor. kun eksterl. Gekdoj. *Eugène Canto*, 60, rue Marsan, *Bordeaux*.

Anarkista grupeto dez. koresp. kun ĉiul. samideanoj. Skribu al K-do *M. Roumilhac*, 43, rue Charles-Chaumet, *Cauderan* (Gironde).

NEDERLANDO.

3 K-doj dez. kor. kun Gek-doj el ĉl. pri ĉt. Certe resp. Adr. : *M. Kokelaar*, Castorplein 19, *Amsterdam (N)*.

PORTUGALIO.

A. Fidalgo, Beco das Peixinhos, 10-1°, Graca, *Lisboa*, dez. koresp. pri diversaj temoj kun Gek-doj.

LABORISTA GRUPO « ĈIAM ANTAŬEN », Rijsdijk, 7, *Krimpen a.d. Lek*, Nederlando, deziras koresp. kun ĉl. Gek-doj pĉt. Resp. garantiata.

SVEDIO.

Anarkista Esperanto-Grupo letervesperos la 19. jan. 1935. Montru, ke esp-o vivas ! Adr. : *Folke Rosén*, Helgagat. 36, *Stokholmo* 4.

KOMUNIKO

Ni rekomendas al niaj legantoj la anoncon aperintan en la lasta n-o pri « Gramofondisko » kun *La Internacio* k *La Espero*, kantitaj de la Stokholma laborista esperantista ĥoro « La Kantobirdaro ». K-doj, kiuj posedas gramofonon, sendube kun plezuro havigos al si tiun diskon, kiu aperas en tiu ĉi monato.

Le Gérant : L. GLODEAU.

PRES. GRANCHAMP, ANNEMASSE-943-12-34.